

**ab
c:**

Opbrengstgerichte groepsplannen maken voor rekenen

Opbrengstgericht werken :
De Amsterdamse Praktijk
20-10-2010

www.hetabc.nl
Janneke Oudestroom

**ab
c:**

Programma

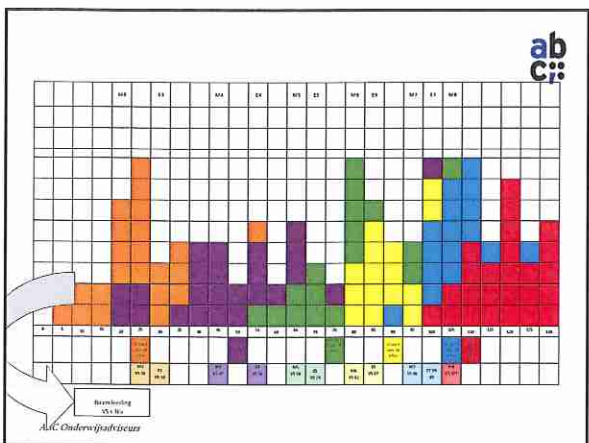
Schoolniveau:

- Voorbeeld van een datamuur

Groepsniveau:

- Indeling voor groepsplan + aandachtspunten
- Cruciale leermomenten
- Het groepsplan
- Organisatie van de rekenles
- Praktijkvoorbeeld

ABC Onderwijsadviseurs

**ab
c:**

Indeling voor groepsplan

THEÏSCORE Methodenreis (doeltoets) CFO	100%-40% goed Toetsniveau van de laatste 6 weken	40%-40% goed Toetsniveau van de laatste 6 weken	50% goed Toetsniveau van de laatste 6 weken
A I	1.	3.	5.
B/C II-IV	2.	4.	7.
D/E V	6.	8.	9.

ABC Onderwijsadviseurs

**ab
c:**

GROEN:

Dit zijn de leerlingen die zeer goed geheel zelfstandig kunnen werken en weinig instructie nodig hebben. Belangrijk is dat ook zij ondersteuning krijgen bij de ontwikkeling van hun talenten.

ABC Onderwijsadviseurs

**ab
c:**

Aandachtspunten vak 1:

- Bij deze kinderen kun je ervan uitgaan dat zij de belangrijkste tussendoelen en de kerndoelen behaald hebben. Als hun ontwikkeling zich zo voortzet tot groep 8 zullen zij niveau S1 behalen (zie voor meer informatie www.slo.nl).
- Deze groep doet alleen mee met de klassikale instructie bij nieuwe onderwerpen of nieuw aan te leren strategieën.
- Verder krijgen deze leerlingen verkorte instructie (gezamenlijke startactiviteit en presentatiefase)
- De leerstof wordt voor hen ingeperkt, vooral w.b. t. de hoeveelheid oefenstof. (Compacten)
- Zij krijgen in plaats daarvan verrijksstof binnen en buiten de methode.
- Op gezette tijden wordt er tijd in geruimd om de gemaakte verrijksopdrachten na te bespreken.

ABC Onderwijsadviseurs

ORANJE:

Dit zijn de leerlingen die de reguliere rekenmethode blijven volgen. Voor zover deze leerlingen extra aandacht nodig hebben, worden de aanwijzingen uit de handleiding gevolgd. De extra aanpassingen zijn over het algemeen beperkt.

ABC Oudersijadviseurs

Aandachtspunten vak 2:

- Dit zijn de leerlingen die op alle fronten rond het gemiddelde presteren.
- Zij volgen de gewone leerlijn uit de methode.
- Ook van deze kinderen kun je ervan uitgaan dat ze de belangrijkste tussendoelen en de kerndoelen beheersen. Als hun ontwikkeling zich zo voortzet zullen ze aan het einde van de basisschoolperiode niveau S1 (streefniveau) halen (www.slo.nl).

ABC Oudersijadviseurs

Aandachtspunten vak 3:

- Analyseer op welke toetsonderdelen (van de methodegebonden toets) deze leerlingen - ook na aanbidding van de reguliere herhalingsstof - uitvallen.
- Controleer of deze kinderen de belangrijkste tussendoelen als het gaat om de basisvaardigheden beheersen (zie hiervoor de brochure Iedereen Kan Leren Rekenen, PO-raad).
- Laat deze leerlingen het komende/eerste blok in ieder geval bij deze onderdelen meedoen met de klassikale instructie. Gezien hun goede prestaties op de Cito-toets moet dat voldoende zijn.

ABC Oudersijadviseurs

Aandachtspunten vak 4:

- Analyseer op welke toetsonderdelen (van de methodegebonden toets) deze leerlingen - ook na aanbidding van de reguliere herhalingsstof - uitvallen.
- Geef deze leerlingen het komende/eerste blok verlengde instructie of pre-instructie op deze onderdelen. Laat hen ook meedoen met de begeleide inoefening.
- Deze groep vormt - als middelste cel in het schema - in alle opzichten een tussencategorie. Bij hoge scores en/of weinig uitvallen zal de aanpak meer vallen onder vak 2, bij veel problemen, zie de vakken 7 en 8.

ABC Oudersijadviseurs

Aandachtspunten vak 5:

- In de praktijk zullen niet veel leerlingen in deze groep terecht komen.
- Er zijn echter goede rekenaars die prima overweg kunnen met ingeklede opdrachten, waar het gaat om het leggen van verbanden en het toepassen van rekenvaardigheden, maar die door de mand vallen als het gaat om de vlotte en geautomatiseerde beheersing van deze vaardigheden. Bij deze kinderen is het dus belangrijk om de belangrijkste tussendoelen als het gaat om de basisvaardigheden te checken (zie hiervoor de Brochure Iedereen Kan Leren Rekenen, PO-raad).
- Zorg in dat geval voor extra oefening, gericht op automatisering. Leg ook uit waarom een vlotte beheersing belangrijk en zelfs noodzakelijk is.

ABC Oudersijadviseurs

Aandachtspunten vak 6:

- Analyseer op welke onderdelen van de Cito-toets deze leerlingen uitvallen. (Bijv. met behulp van HAAL MEER UIT JE REKENTOETS)
- Probeer het verschil te verklaren tussen de scores op de Cito-toets en die van de methodegebonden toets.
- Soms zit het verschil in de leerlijn van de methode die een ander tempo of een andere volgorde aanhoudt dan de opgavenreeks uit de Cito-toets.
- Het kan ook zijn dat het verschil te wijten is aan te weinig doorgaande oefening in de methode, waardoor op de Cito-toets blijkt dat vaardigheden zijn weggezaakt.
- In beide gevallen kan deze groep de leerlijn van de methode - met wat lichte aanpassingen - blijven volgen.

ABC Oudersijadviseurs

Vervolg Aandachtspunten vak 6:

- Het kan ook zijn dat de Cito-opgaven taliger/meer ingekleed zijn en vaak een andere aanpak vragen dan de sommetjes uit de methodetoets.
- Ook dan kun je met de methode blijven volgen, maar moet er wel gerichte aandacht besteed worden aan de aanpak van meer ingeklede rekenopdrachten en aan het hanteren van de rekentaal. Dat kan in de vorm van een handelingsplan, zie daarvoor de aandachtspunten bij de vakken 7 en 8.

ABC Onderwijsadviseurs

ROOD:

Deze leerlingen hebben uitgebreidere aandacht nodig, waarbij de maatregelen uit de handleiding vaak niet meer toereikend zijn. Een specifieke, remediërende aanpak is dan nodig.

Inschakeling van de IB-er en/of de rekenspecialist is wenselijk/noodzakelijk.

ABC Onderwijsadviseurs

Aandachtspunten vakken 7 en 8:

- Analyseer op welke toetsonderdelen (van de methodegebonden toets en de Cito-toets) deze leerlingen - ook na aanbidding van de reguliere herhalingsstof - uitvallen.
- Bekijk ook of deze leerlingen de belangrijkste tussendoelen van dit leerjaar ook daadwerkelijk beheersen (zie hiervoor de Brochure Iedereen Kan Leren Rekenen, PO-raad).
- Voor de niet beheerste tussendoelen zal een handelingsplan opgesteld moeten worden.
- (Duur van elk plan: maximaal 4 weken). Hierbij is het belangrijk dat het handelingsplan geëvalueerd wordt.
- Deze basisvaardigheden zullen ook blijvend geoefend moeten worden, dus veel en vooral regelmatig opfrissen/herhalen, bijv. bij de startactiviteit.

ABC Onderwijsadviseurs

Vervolg Aandachtspunten groep 7 en 8:

- Deze leerlingen hebben behoefte aan verlengde instructie van maximaal 10 minuten per keer, met gebruik van concreet materiaal en begeleidende oefening. Vaak zal men bij deze vorm van instructie een stapje terug moeten doen in de leerlijn.
- Instructie is voor zwakke rekenaars uitermate belangrijk.
- Deze kan tijdens de Leerkrachtgebonden les, maar ook tijdens de Zelfstandig Werkles ingepland worden.
- Omdat al deze maatregelen tijd vragen, moet in de methode gekeken worden welke onderdelen beperkt of niet aangeboden worden. (Sommige methoden hebben al een zgn. minimum-leerlijn). Voor de bovenbouw kinderen behorende bij kwadrant 8 is het wenselijk dat er afspraken gemaakt worden om evt. toe te werken naar niveau F1.

ABC Onderwijsadviseurs

Aandachtspunten groep 9

- Hier gelden dezelfde aandachtspunten als beschreven voor de vakken 7 en 8.
- Gezien de ernst van de achterstand en het grote aantal uitvallen, zal de aanpak zeer intensief moeten zijn. (Een RT-er of onderwijsassistent kan hierbij ingeschakeld worden).
- Vanaf groep 6 moet gekeken worden of de leerling moet overstappen op een eigen leerlijn met bijbehorende minimumdoelen. Er dient toegewerkt te worden naar niveau F1. In enkele gevallen gaan de doelen (suggesties) 'Zeer Zwakke Rekenaars' gelden (www.slo.nl).
- Deze beslissing kan nooit door één individuele leerkracht genomen worden, maar is een zaak van de gehele school. Daarbij is het belangrijk dat aantoonbaar is dat in de jaren ervoor veel extra ondersteuning is geweest, met name gericht op het beheersen van de basisvaardigheden.

ABC Onderwijsadviseurs

Vervolg Aandachtspunten groep 9:

- Als de leerling inderdaad overstapt op een eigen programma moet juist ook voor hem of haar veel en regelmatig instructietijd ingepland worden.
- Ook moet gekeken worden bij welke onderdelen van de methode deze leerling mee kan doen met de klassikale instructie en de (eenvoudige) verwerking.
- Dit om te voorkomen dat deze leerling helemaal losgekoppeld raakt van de rest van de groep.
- Tenslotte: hierboven wordt steeds consequent gesproken over 'een leerling'.
- In deze categorie mag het ook slechts om individuele gevallen gaan!

ABC Onderwijsadviseurs

Wat zijn cruciale leermomenten bij rekenen?

Wanneer moet een bepaald cruciaal leermoment beheerst worden?

ABC Onderwijsadviseurs

Cruciale leermomenten

Zie voor meer informatie de brochure 'Iedereen Kan Leren Rekenen van de PO-raad.

ABC Onderwijsadviseurs

De belangrijkste tussendoelen eind groep 2:

- Kennen van de cijfersymbolen
- Kunnen tellen tot 20
- Vanaf een gegeven getal verder kunnen tellen
- Kunnen terugtellen vanaf 10
- De buurgetallen kunnen noemen van getallen tot 20

De belangrijkste tussendoelen eind groep 3:

- De optelsommen tot 10 zijn geautomatiseerd
- De aftreksommen tot 10 zijn geautomatiseerd

ABC Onderwijsadviseurs

De belangrijkste tussendoelen eind groep 4:

- De optelsommen tot 20 zijn geautomatiseerd
- De aftreksommen tot 20 zijn geautomatiseerd
- De optelsommen tot 100 kunnen vlot gemaakt worden
- De aftreksommen tot 100 kunnen vlot gemaakt worden

De belangrijkste tussendoel eind groep 5:

- De tafels (t/m 10) zijn geautomatiseerd

ABC Onderwijsadviseurs

Belangrijkste tussendoelen groepen 6, 7 en 8:

- Wiskundig inzicht en handelen (breuken, kommagetallen, kunnen omzetten, kunnen oplossen van problemen met procenten, etc)
- Getallen en bewerkingen (getalstructuur, cijferend optellen en aftrekken, betekenis v.e. breuk op een getallen lijn, werken met verhoudingstabellen, etc.)
- Meten en meetkunde (plaats bepalen in het platte vlak, digitale klok, gemiddelde, geld, etc.)

Zie voor meer informatie ook www.slo.nl

ABC Onderwijsadviseurs

Namen	Doel	Instructie	materiaal	Werkwijze /organisatie	Evaluatie
GROEN	Passende groei in VS + min. 95% goed op Meth. toetsen	startactiviteit + verkorte instructie (alleen presentatie-fase)	Verrijkingen verdieplings materialen (bijv. KIEN)	Volgens GIP Effectief feedback geven op verrijking-opdrachten	
ORANJE	Passende groei in VS + min. 80% goed op Meth. toetsen	startactiviteit + basis instructie (volgens methode) + evt. verlengde instructie	Materialen behorend bij de methode	Volgens GIP	
ROOD	Passende groei in VS + min. 60% goed op Meth. Toetsen + aanvullende dielen	startactiviteit + basis instructie + verlengde instructie	Materialen behorend bij de methode + concreet materiaal + evt. reëel (Groen) de methode	verl. instr. aan instr. tafel. Verder volgens GIP	

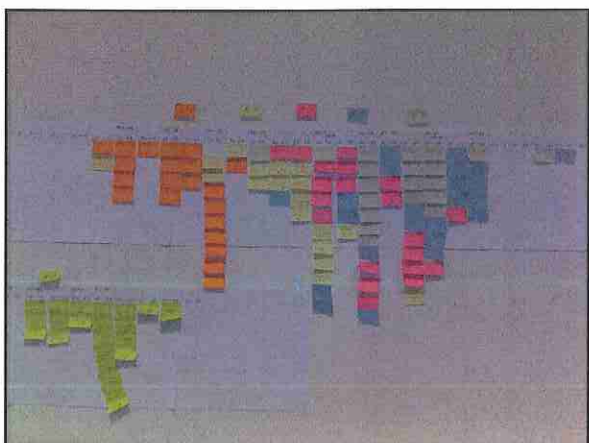
Start van de les startactiviteit Klassikaal (groen, oranje en rood)		
Presentatie fase Klassikaal (groen, oranje en rood)		
Zelfstandige verwerking (groen)	Begeleide oefening (oranje en rood)	
	Zelfstandige verwerking (oranje)	Verlengde instructie (rood en eventueel 'beterle' leerlingen)
(verlengde) instructie voor de 'talentvolle' leerlingen	Zelfstandige verwerking (oranje en rood)	
Zelfstandige verwerking Klassikaal (groen, oranje en rood)		
Evaluatie Klassikaal (groen, oranje en rood)		

Praktijkvoorbeeld

Door:
 Juf Jet
 Bos en Lommerschool

ABC Onderwijsadviseurs

Bedankt voor jullie aandacht!

Voor vragen kunnen jullie altijd mailen:
j.oussoren@hetabc.nl

ABC Onderwijsadviseurs